

FILM BYEN BERGEN

INN I FREMTIDEN

vestnorsk

FILMSENTER

OPPSTART AV ET FILMVEKSTHUS

Innholdsfortegnelse

Filmbyen Bergen – en introduksjon 3

Behovet for talentsatsing 4

Eksisterende tilbud 4

Filmveksthuset Vest 5

Regional betydning 6

Organisasjonsmodell 6

Budsjett og finansiering 7

Målsetning og visjon 7

FILM BYEN BERGEN

– en introduksjon

Bergensregionen har siden etableringen av Vestnorsk filmsenter i 1994 vært landets ledende filmregion utenfor Oslo. Både når det gjelder antall produksjoner, omsetning og størrelse på bransjen har Bergen vært i front, og filmer fra regionen har skapt oppmerksomhet og vunnet priser i inn- og utland. Bergen kommune og Hordaland fylkeskommune har stilt seg bak den målrettede satsingen på filmfeltet, blant annet gjennom drifts- og produksjonsmidler til Vestnorsk filmsenter, Western Norway Film Commission og Mediefondet Zefyr. I 2011 kom Bergen kommunes filmmelding som den første i sitt slag i Norge. Den slo fast at sysselsetting og synlighet er avgjørende for videre vekst og utvikling av filmbransjen i Bergensregionen.

De senere årene er det etablert regionale filmsentre og fond over hele landet, og filmmiljøene i Nord-Norge, Midt-Norge, Øst og Sør-Norge, Rogaland og Viken har hatt en blomstrende utvikling. Unge filmtalenter i Nord-Norge har gjort seg sterkt bemerket nasjonalt og internasjonalt, og både filmutdanningen ved Nordland kunst- og filmskole og filmveksthuset Tvibit i Tromsø har hatt avgjørende betydning for dette. På samme måte har Mediefabrikken i Akershus bidratt sterkt til at unge filmtalenter har fått utvikle seg i regionen rundt Oslofjorden. Etter opprettelsen av Viken filmsenter har de to institusjonene hatt et svært fruktbart samarbeid om talentutvikling. Det er ingen tvil om at sterk og målrettet satsing på talenter har hatt stor betydning for regional vekst på filmområdet.

Filmmiljøet i Bergen har stabilisert seg på et jevnt og godt nivå, men dersom Bergen skal opprettholde og videreutvikle sin posisjon som landets dominerende filmby utenfor Oslo, så er det avgjørende å skape en fruktbar grobunn for nye talenter. Med etableringen av en insentivordning for filmproduksjon i Norge, har Bergen potensiale til å øke produksjonstakten substansielt de nærmeste årene. Da kreves også ny vekst i bransjen. Ikke bare trenger byen nye regissører og produsenter, men også profesjonelle kreative fagfolk innen foto, lyd, lys, scenografi, klipp mm.

Film er en bransje i vekst både i Norge og internasjonalt, og sammen med kunstnere og kulturnæringene som helhet vil filmbransjen kunne bidra positivt til målet om å gjøre Bergen til en av Europas mest interessante kulturbyer. Da må det satses målrettet for et jevnt tilfang av filmarbeidere, regissører og produsenter på høyt faglig og kunstnerisk nivå. Et filmveksthus som kan skape bro mellom talentene og det profesjonelle filmmiljøet vil være avgjørende for Filmbyen Bergens fremtid og vekst.

Behovet for talentsatsing

Bakgrunnen for arbeidet med å opprette et veksthus for film er et åpenbart og økende behov for å gi talenter en bedre utviklingsarena enn i dag. Vestnorsk filmsenter gjennomførte i 2016 en kartlegging av dagens tilbud, og rapporten avdekket tydelig at både Bergen og vestlandsregionen mangler et samlende, spisset og profesjonelt tilbud for unge filminteresserte. Særlig mangelfullt er tilbudet til de som ønsker å satse seriøst på en fremtidig filmkarriere, og de som er i overgangen mellom utdanning og profesjonelt virke. Det nye filmveksthuset retter seg derfor i hovedsak mot aldersgruppen 16-30 år.

Det kommer studenter fra hele landet til Bergen for å studere film- og tv-produksjon, og med UiBs nye lokalisering i Media City Bergen er studietilbudet blitt enda mer attraktivt. I tillegg tilbyr både Høyskolen Christiania og Noroff utdanning innen film i Bergen, og det kommer også et verdifullt tilfang av filmskapere fra Kunst- og designhøyskolen. Parallelt med dette dukker det jevnlig opp mer eller mindre selvlærte talenter gjennom Skolefilmfestivalen, Røst, Kulturskolen og Amandusfestivalen. Tilsammen gir dette en solid underskog for fremtidig talentsatsing.

Det har lenge vært en stor utfordring å beholde talentene på Vestlandet og sørge for en god overgang til den profesjonelle filmbransjen. I dag mangler Bergen en arena der unge og nyutdannede kan videreutvikles, bygge nettverk og tilegne seg kompetanse gjennom erfarne filmarbeidere. Mange av talentene flytter fra byen etter endt utdanning fordi det finnes flere muligheter i Oslo. Andre klarer ikke å etablere et bærekraftig virke som filmarbeider og går over i andre virksomheter.

Innenfor musikkfeltet har Bergen vært en foregangsby når det gjelder rekruttering og videreutvikling av unge musikk talenter. Gjennom nettverksorganisasjonen BRAK sine tiltak som låtskrivercamp, ulike kurs og workshops, Business Boot Camp og faglige møteplasser har det rytmiske musikkfeltet blomstret. Også det klassiske musikkfeltet har flere talentsatsinger, som Barratt Due, BFUng, Edvard Griegs ungdomskor og kulturskolens talentprogram. Tilsammen har dette har gitt oppsiktsvekkende resultater, og Bergen fremstår i dag som landets fremste musikkby.

For å oppnå samme effekt i filmbransjen, vil opprettelsen av et faglig og fremtidsorientert filmveksthus være av avgjørende betydning. Uten et slikt tilbud vil Bergen og Vestlandet fort miste sin nåværende posisjon til andre regioner. Det nye filmveksthuset skal bidra til en bedre og mer målrettet utvikling av filmtalenter, både gjennom å gi mulighet for kreativ utfoldelse og tilgang til spesialisert kompetanse. Huset skal særlig satse på lovende ungdom forut for og like etter filmfaglig utdanning, og styrke deres mulighet for å senere skape bærekraftig virksomhet i regionen. Veksthusets hovedmål vil være å identifisere unge talenter, bidra til deres kunstneriske og faglige utvikling, og gi dem en smidig overgang til den profesjonelle filmbransjen i regionen.

Eksisterende tilbud

Da filmmiljøet i Bergen etablerte seg på slutten av 1980-tallet, spilte Medieverkstedet i Bergen (MiB) en avgjørende rolle. Profilerede regissører som Trond Kvist, Pål Øie og Gunnar Vikene skapte sine første filmer i dette kreative fellesskapet, godt hjulpet av gratis utstyr og faglig veiledning. Etterhvert mistet MiB sin betydning, driften var i stor grad basert på frivillighet og det var lite profesjonell oppfølging av medlemmene. I 2011 besluttet Bergen kommune derfor å avvikle sitt tilskudd til MiB.

For å sikre at filminteressert ungdom fortsatt skulle ha et tilbud, ble ansvaret for filmopplæring lagt til kulturkontorene i bydelene. I dag er tilbudet for unge filmtalenter sporadisk, og det mangler et helhetlig forløp fra talent til profesjonell. Kursene i bydelene retter seg i hovedsak mot unge fra 12-16 år.

Skolefilmfestivalen er et tilbud til 9.- og 10. klasser i Bergen og på Sotra, som gjennomføres av BIFF i samarbeid med Den kulturelle skolesekken. Gjennom høsten og våren gis en innføring i filmproduksjon gjennom kursing og veiledning omkring manus, opptak og redigering. Prosjektet omfatter nær 1000 elever hvert år.

Røst er et samarbeidsprosjekt mellom Fyllingsdalen teater og Vestnorsk filmsenter der unge skuespillere samarbeider med profesjonelle regissører, fotografer og klippere om kortfilmer. Unge filmtalenter innenfor fagfelt som manus, foto, lys, lyd, produksjonsledelse og klipp får opplæring og erfaring gjennom assistentroller. Filmene har premiere på Bergen kino.

Bergen Kulturskole tilbyr undervisning i animasjon og dokumentarfilm for aldersgruppen 12-19 år. Dokumentarfilmtilbudet ble opprettet i 2016, og målet er å få en helhetlig filmavdeling ved skolen.

Et nytt veksthus for talentutvikling skal ikke erstatte disse tilbudene, men supplere dem. Det vil være viktig med et tett og godt samarbeid med de lokale kulturkontorene, med skolefilmfestivalen og med kulturskolen, særlig med tanke på å finne og følge opp ungdom som utmerker seg og har særlig motivasjon for en fremtid i filmbransjen. Det kan også legges til rette for erfarings- og kompetanseutveksling mellom aktørene, og det bør vurderes om et prosjekt som RØST kan bli en integrert del av filmveksthuset.

Filmveksthuset Vest

I etableringen av et filmveksthus vil det være naturlig å hente erfaring fra andre vellykkede filmtalentsatsinger, både i Norge og Norden. TviBit i Tromsøregionen og Mediefabrikken i Akershus er tidligere nevnt, og i Norden kan Århus Filmværksted, Filmbasen i Stockholm og Filmcentrum Syd i Malmø trekkes fram som gode satsinger. Felles for alle er at de tilbyr gratis utlån av teknisk utstyr, de gir kunstnerisk og teknisk veiledning og holder kurs og workshops på ulike nivåer. De fleste har produksjons- og møtelokaler som legger til rette for kreativt samarbeid og nettverksbygging, og det er også som regel mulig å søke mindre tilskudd til ikke-kommersiell produksjon.

Et filmveksthus lokalisert i Bergen vil kunne bli et kraftsenter for en ny bølge av filmskapere på Vestlandet. Huset bør ha en hensiktsmessig og lett tilgjengelig plassering, gjerne i nær tilknytning til Vestnorsk filmsenter og øvrig filmbransje.

Veksthuset er tenkt organisert i tre ulike nivåer,

Trinn 1: Spire

Dette er grunntrinnet i filmveksthuset. Her kan unge talentfulle filmskapere, klippere, fotografer og produsenter låne gratis teknisk utstyr for å lage film. Huset skal også kunne tilby klipperom og lydetterarbeidsfasiliteter. I tillegg vil det gis enkel faglig opplæring og veiledning på manus, produksjonsgjennomføring og teknikk. Tilbudet retter seg først og fremst mot unge mellom 16-19 år som i stor grad er selvgående. Det betales en mindre medlemsavgift for å få tilgang til husets fasiliteter.

Trinn 2: Talent

Dette er for unge som har gjennomført en grunnopplæring innenfor film eller har praktisk erfaring fra filmproduksjon. Det kan være elever med mediefag fra videregående skoler, fra kulturskolens filmprogram, talenter fra skolefilmfestivalen og RØST, eller selvlærte særlig motiverte unge med bevist talent. I tillegg til gratis bruk av utstyr og fasiliteter kan disse også søke om stipend til filmprosjekter. Slike stipend vil være begrenset oppad til kr. 15 000, og kan brukes til å dekke direkte produksjonsrelaterte kostnader. Deltakerne vil få tilbud om manusveiledning og teknisk assistanse, og det vil bli holdt en rekke ulike kurs av lokale og tilreisende erfarne filmarbeidere. Deltakerne kan spesialisere seg innenfor ulike fagfelt som regi, foto, lyd, lys og klipp, og de vil også kunne få mulighet til å hospitere på ulike profesjonelle produksjoner.

Trinn 3: Katapult

Dette nivået er for utvalgte talenter som ønsker å satse. Det retter seg særlig mot de som har avsluttet en filmutdannelse og ønsker fotfeste i den regionale filmbransjen. Deltakerne vil kunne delta på avanserte kurs og workshops. Flere av disse vil også være åpne for øvrig filmbransje, noe som vil bidra til å styrke det profesjonelle nettverket til talentene. På dette nivået vil deltakerne kunne søke mindre tilskudd til utvikling og produksjon fra Vestnorsk filmsenter. Enkelte vil få tilbud om personlig mentor, andre kan få praksisplass hos etablerte produksjonsselskaper eller hospitering på profesjonelle innspillinger. Det vil også arbeides for å opprette en form for talentstipend, gjerne i samarbeid med private sponsorer.

Regional betydning

Et filmveksthus basert i Bergen vil også kunne få stor betydning for talenter i vestlandsregionen. Det vil være mulig for unge filmskapere i Hordaland, Sogn og Fjordane og Møre og Romsdal å delta på veksthusets kurs og workshops i Bergen. Det vil også kunne arrangeres kurs utenfor Bergen dersom det finnes behov for og medfinansiering til slik virksomhet. Filmveksthuset vil kunne bidra med fagkompetanse og individuell veiledning til talenter som er bosatt utenfor Bergen. Det kan også vurderes å tilby mentorordninger, hospitering og praktikantplasser for talenter i hele regionen, forutsatt nødvendig finansiering.

Organisasjonsmodell

For å dra nytte av eksisterende administrative og faglige ressurser bør filmveksthuset opprettes som selvstendig avdeling under Vestnorsk filmsenter. Filmveksthuset skal likevel driftes fra eget budsjett, ha egne ansatte og holde til i selvstendige og egnede lokaler.

Ansatte:

Veksthuset bør ha en fast ansatt daglig leder med ansvar for økonomi, personale, organisering av kurs, søknader, timeplaner, kontrakter og søknadsskriving.

I tillegg er det behov for en teknisk ansvarlig i minimum 50% stilling. Denne vil ha ansvar for utlån, vedlikehold og oppgradering av teknisk utstyr, samt kunne tilby enkel teknisk opplæring og veiledning. Teknisk ansvarlig bør ha kveldsvakt minst én dag i uken.

I tillegg til fast ansatte baseres tilbudet på innleide eksperter samt veiledere i ulike prosjektstillinger.

Åpningstider:

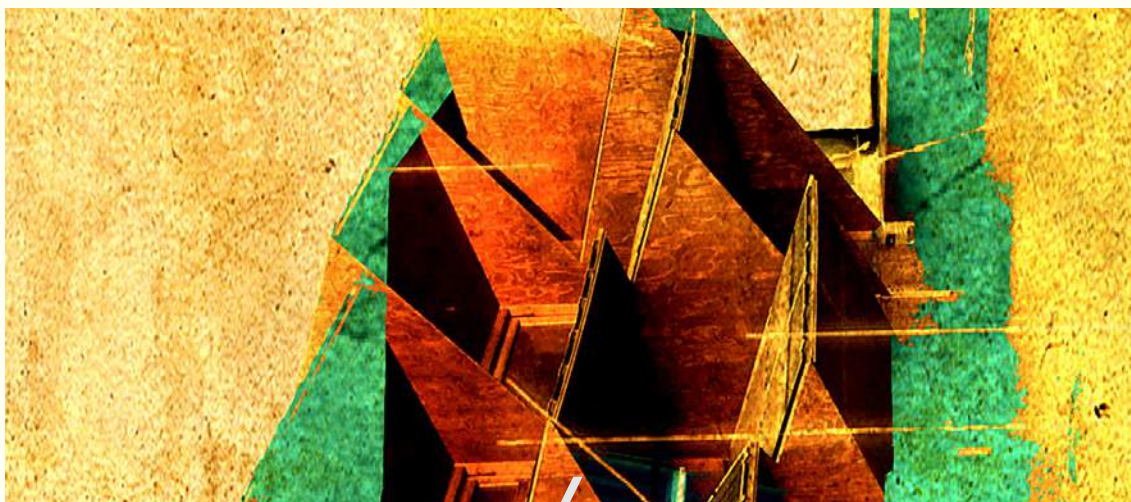
Filmveksthuset vil være åpent og bemannet på dagtid for spørsmål, assistanse, veiledning og møter. Filmskapere som er medlemmer vil ha tilgang til å bruke produksjonslokalene etter avtale også utenom kontortid. Filmveksthuset vil også holde enkelte kurs og arrangementer på kveldstid.

Lokalisering

En lokalisering på USF med nærhet til Vestnorsk filmsenter og flere bransjeaktører vil være svært gunstig, men plassmangel kan være et problem. Filmveksthuset bør kunne romme et par kontorer, 3-4 klipperom, minimum et studio for lydlegging samt et rom for møter, kurs og prøver. Samlet areal bør være omkring 150 kvadratmeter. Det kan også tenkes en plassering i tilknytning til andre arenaer for ungdom som Ungdomshuset 1880, men da blir avstanden til den profesjonelle bransjen større. Arbeidet med å finne egnede lokaler vil bli en hovedoppgave fremover, og vil skje parallelt med søknads- og finansieringsprosessen.

Teknisk utstyr

For å kunne gjennomføre en filmproduksjon er tilgangen til nødvendig teknisk utstyr avgjørende. Utgifter til innkjøp og leie av kamera, lyd- og redigeringsutstyr utgjør fortsatt et stort hinder for kunstnerisk utøvelse. Utlån av gratis teknisk utstyr av god kvalitet vil derfor være grunnleggende i et fremtidig filmveksthus. Det må være flere kamera tilgjengelig, komplett med lydopptaksutstyr, ekstra optikk og filtre, ekstra batterier, stativ, lys, reflektor, myggsett, lydboom, monitor og SD-kort. Huset bør også ha flere stasjonære datamaskiner med nødvendig programvare og tilbehør for redigering. I tillegg kommer lydstudio med nødvendig utrustning og innredning. Møterommet må ha projektor, høyttalere og lerret av høy kvalitet, både for forelesninger og filmvisninger. Investeringer i teknisk utstyr vil være en stor kostnad i oppstartsfasen. Det bør også avsettes midler til oppgraderinger i de årlige budsjettene.

Budsjett og finansiering

Et levedyktig filmveksthus er avhengig av en sunn og forutsigbar økonomi. Det er gjort en gjennomgang av driftsbudsjettene til tilsvarende tilbud både i og utenfor Norge, og til sammenligning har filmverkstedet til TVIBIT et budsjett på omkring 4 millioner kroner. Den største bidragsyteren er Tromsø fylkeskommune med 2,2 millioner i årlig tilskudd. Mediefabrikken i Akershus har et driftsbudsjett på 3,3 millioner og 5 ansatte, mens Århus filmværksted opererer med 10 ansatte og et årlig budsjett på 5,2 DKK.

Det vil være absolutt nødvendig for et profesjonelt drevet filmveksthus å ha en heltidsansatt daglig leder med ansvar for drift, innhold og økonomi. I tillegg kommer en teknisk ansatt med ansvar for vedlikehold, teknisk veiledning og utlån av utstyr. Videre bør filmveksthuset kunne engasjere dyktige veiledere i deltidsstillinger, samt ha rom for å hente eksterne bidragsytere til kurs og seminarer. Filmveksthuset må som et minimum kunne tilby egnede arbeidslokaler, tilfredsstillende teknisk utrustning og god faglig oppfølging, mens aktiviteter, kurstilbud, veiledning og produksjonstilskudd kan skaleres opp og ned etter behov og tilgjengelige økonomiske ressurser.

Basert på tall og erfaringer fra tilsvarende satsinger vil et filmveksthus i regionen trolig ha et minimumsbudsjett på 2,2 millioner kroner. For å kunne realisere og drifte en slik satsing vil driftsstøtte fra kommunen og vestlandfylkene være helt avgjørende. I tillegg vil økonomiske bidrag fra statlige støtteordninger, prosjektstøtte fra private sponsorer og allmenntilleggsfond, samt medlems- og kursavgifter bidra til å styrke, løfte og videreutvikle filmveksthuset til å bli landets ledende inkubator for filmskapere og filmarbeidere.

Det skal ansettes en daglig leder i full stilling som er ansvarlig for økonomi og programinnhold. I tillegg er det behov for en teknisk leder i 50% stilling med ansvar for utlån, opplæring og vedlikehold av teknisk utstyr. Kursholdere, veiledere og mentorer engasjeres på prosjektbasis etter behov.

Målsetning og visjon

Et nytt filmveksthus skal være en pulserende, fremtidsrettet og innovativ utviklingsarena for morgendagens filmskapere og filmarbeidere på Vestlandet. Ambisjonen er å bli en avgjørende drivkraft for fremtidig vekst og utvikling i regionen. Et sted der unge talenter og nyutdannede filmskapere får mulighet til å fortsette sin kreative utvikling, der de får faglig og kunstnerisk oppfølging og inspirasjon og der de knytter sine første kontakter med den profesjonelle bransjen. Det skal også være en arena for kompetansedeling og erfaringsoverføring, og et sted der film- og mediebransjen henter nye talenter.

FILM BYEN BERGEN

vestnorsk
FILMSENTER